

København, den 10. maj, 2021

Til Erhvervsministeriet

Angående: Høring vedrørende EU-Kommissionens forslag:
”Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)”.

Høringsvar fra 92-gruppen¹ angående høring vedrørende EU-Kommissionens forslag ”Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)”.

Fokus og struktur i vores høringssvar:

92-gruppen er medlem af den europæiske NGO-koalition *European Coalition for Corporate Justice* (ECCJ). Sammen med andre organisationer i sammenslutningen *The Alliance for Corporate Transparency*², er ECCJ kommet med en udtalelse om, hvad vi anser som positive forslag til ændringer af direktivet om ikke-finansiell rapportering fra EU-Kommissionens side og hvilke dele af lovforslaget, vi anser som problematiske. Vi vil fremhæve nogle af dem her sammen med punkter som vi i 92-gruppen selv mener er vigtige at pointere. Desuden fremsætter vi en række anbefalinger til hvad Danmark bør arbejde for i EU, for at forbedre lovforslaget og sikre, at der findes løsninger på de udpegede problematikker.

Vi henviser derudover til udtalelsen fra den internationale sammenslutning, som kan findes her: [On the Corporate Sustainability Reporting Directive \(NFRD reform\) proposal: most promising changes and caveats | Alliance for Corporate Transparency](#)

Positive elementer i EU-Kommissionens lovforslag:

- 1) Det er positivt, at EU-kommissionens lovforslag lægger op til at inkludere alle store virksomheder i det reviderede direktiv, blandt andet fordi både private og børsnoterede virksomheder kan have alvorlig negativ indvirkning på menneskerettigheder og miljø.
Vi mener, at dette er helt centralt for, at lovforslaget får gennemslagskraft.
- 2) Det er også positivt, at lovforslaget har fokus på kravet om, at der skal udvikles lovpligtige europæiske rapporteringsstandarder på bæredygtighedsområdet - såvel generiske som sektorspecifikke.

¹ **92-gruppen, Forum for bæredygtig udvikling, er et netværk af danske civilsamfundsorganisationer, som arbejder for bæredygtighed, miljø og menneskerettigheder.** I denne sag tegnes 92-gruppen af (alfabetisk): Amnesty International Danmark, Care Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, DIB, Dansk Ornitologisk Forening, BirdLife, FN-Forbundet, Global Aktion, Greenpeace, Oxfam Ibis, IWGIA, Klimabevægelsen, KULU, Mellempolkeligt Samvirke / Action Aid, Miljøorganisationen Vedvarende Energi, Nyt Europa, Rådet for Grøn Omstilling, Sex & Samfund, Verdens Skove, WWF Danmark, Øko-Net.

² The Alliance for Corporate Transparency: Business and Human Rights Resource Centre, E3G, ECCJ, Frank Bold, Finance Watch, Future Fit, German Watch, Global Witness, Publish What You Pay, ShareAction, Sustentia, Transport and Environment, Oxfam and WWF.

Vi mener, at dette er vigtigt for at sikre relevans, klarhed og sammenlignelighed i virksomhedernes rapportering og for at adressere de specifikke problemer på menneskerettigheds- og miljøområdet særligt i høj-risiko-sektorer og geografiske områder. Vi mener at dette kun kan ske ved inddragelse af uafhængige eksperter og sektor specifikke eksperter samt inddragelse af civilsamfundet i udviklingen af lovpligtige europæiske rapporteringsstandarder på bæredygtighedsområdet.

- 3) Det er positivt, at de primære områder og forhold som virksomheder skal rapportere om, er blevet udspecificeret. Det dobbelte perspektiv for væsentlighed (the principle of "double materiality") er også blevet klarlagt og ordentlig inddraget i lovforslaget.

Vi mener, at dette er vigtigt, for at alle stakeholdere, inklusive investorer, borgere og rettighedshavere kan få en ordentlig forståelse af de negative konsekvenser, som virksomheders aktiviteter har eller kan have for mennesker og miljø.

- 4) Lovforslaget gør det blandt andet muligt for virksomheder at rapportere om planer og strategier for en grøn omstilling i overensstemmelse med Paris-aftalen.

Men vi mener, at der mangler klare krav og specifikke rammer for, hvad der bør rapporteres om, bl.a. med hensyn til målsætninger og tidsrammer, offentliggørelse af CO2-aftryk samt kapitaltilpasning. Der er behov for ambitiøse rapporteringsstandarder på området.

- 5) Det er positivt, at lovforslaget har fokus på anerkendte internationale standarder og principper for ansvarlig virksomhedsadfærd i lovforslaget, især hvad angår FNs retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, OECDs retningslinjer for multinationale virksomheder, OECDs due diligence retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd og relaterede sektor-briefinger, mv. Det er også positivt at FNs verdensmål for bæredygtig udvikling er blevet inddraget.

Men vi mener, at der mangler en ordentlig klarlæggelse af relationen mellem de forskellige standarder og principper. Det er for eksempel meget vigtigt at fremhæve, at FNs verdensmål for bæredygtig udvikling netop er mål og at mål ikke kan bruges til at beskrive virksomheders arbejde med at opnå mål gennem ansvarlig virksomhedsadfærd. Virksomheder skal arbejde med due diligence som beskrevet i FNs retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv og OECDs retningslinjer og vejledninger på området for at leve op til FNs verdensmål.

- 6) Det er positivt at EU-Kommissionen i sit lovforslag er opmærksom på problemet med revisorers uafhængighed og søger at adressere problemet.

Men vi mener, at det er nødvendigt med endnu mere fokus herpå f.eks. akkrediteringskrav ifm. uafhængighed og indsigt i specifikke sektorer, revisorers lovmæssige forpligtelser ifm. rapporteringer og mulighed for at klage over revisorer.

Negative elementer i EU-Kommissionens lovforslag:

1) Det er problematisk, at mange virksomheder er udeladt af lovforslaget.

Den måde hvorpå små- og mellemstore virksomheder (SMV'er) er behandlet i forslaget, giver flere problemer. For det første er det utilstrækkeligt, at det kun er børsnoterede SMV'er, som bliver inkluderet, da alle SMV'er kan have stor negativ indvirkning på menneskerettigheder og miljø, særligt i højrisiko-brancher. EU-Kommissionen går dermed direkte imod EU-parlamentets anbefaling om at inddrage alle virksomheder i høj-risiko-brancher i lovforslaget.

For det andet angiver lovforslaget, at disse virksomheder først inkluderes i en anden runde, i 2023. For SMV'erne selv betyder det, ikke at være omfattet af lovforslaget, at de går glip af muligheden for at få adgang til lån og støtteordninger til overgangen til en bæredygtig økonomi, og dermed stilles dårligere i forhold til store virksomheder. Selv en lille forsinkelse i opbygningen af virksomhedernes evne til at indsamle og rapportere udfra relevante data, vil stille dem konkurrencemæssigt dårligere.

Vi anbefaler, at Danmark arbejder for:

- At alle SMV'er omfattes af gældende rapporteringskrav
- At inklusionen af SMV'erne fremskyndes så meget som muligt, således at der ikke opstår parallelle systemer og at SMV'er ikke stilles konkurrencemæssigt dårligere.

2) Det er problematisk, at EU-kommissionen i sit lovforslag ikke har inkluderet virksomheder, som er del af en gruppe af virksomheder, hvilket også er i modstrid med de regler, der gælder for finansiel rapportering.

Dermed kan datterselskaber undtages fra at rapportere selvstændigt, hvis de er medtaget i moderselskabets rapportering.

Dette kan medføre manglende offentliggørelse af vigtig information om betydelig negativ indvirkning på mennesker og miljø, som i et datterselskab har forårsaget, bidraget til eller er forbundet med, hvilket ikke er i hverken investorers, rettighedshaveres eller andre centrale stakeholderes interesse.

Vi anbefaler, at Danmark arbejder for:

- At alle virksomheder i grupperinger skal rapportere selvstændigt
- At datterselskaber rapporterer selvstændigt, under moderselskabets ansvar, men ikke blot som del af moderselskabets rapportering

3) Det er problematisk, at virksomheder kun er forpligtet til at rapportere "hvor det findes passende" (*where appropriate*) om deres due diligence indsats på bæredygtighedsområdet, inklusive aktuelle og potentielle negative indvirkninger forbundet med virksomheders værdikæde. Det er meget problematisk at denne term fremgår i lovforslaget, som dermed ikke er i overensstemmelse med FNs retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv og OECDs retningslinjer for multinationale virksomheder. Brugen af termen "where appropriate" gør op med

et meget grundlæggende princip i OECDs og FNs retningslinjer, nemlig det at som minimum fremtrædende risici i forhold til hele værdikæden skal identificeres, adresseres og beskrives – altså *ikke* risici som virksomhederne selv finder er ”appropriate”. FN og OECD har fokus på virksomheders ansvar for at respektere menneskerettigheder og miljø i hele værdikæden, hvorfor rapportering også bør have fokus på offentliggørelse af især fremtrædende/alvorlige risici og aktuelle negative indvirkninger, samt hvordan disse adresseres i hele værdikæden. ”Hvor det findes passende” kan dermed også modarbejde det vigtige dobbelte perspektiv for væsentlighed.

Foruden det generelt problematiske for både miljø og menneskerettigheder i, at der er mulighed for at fravælge rapportering på alle områder, er det desuden et særligt problematisk på menneskerettighedsområdet, som halter mest på rapporteringsområdet.

Vi anbefaler, at Danmark arbejder for at fjerne begrebet ”where appropriate” helt fra alle dele af lovforslaget.

4) Lovforslaget nævner behovet for, at virksomheder beskriver målsætninger for deres arbejde med bæredygtighed, som defineret af virksomheden. Det er meget vigtigt, at det understreges i direktivet, at målsætningerne skal sættes som resultat af virksomhedens fokus på bæredygtighed og ikke kun som resultat af virksomhedens fokus på sine økonomiske interesser. Det er også vigtigt, at rapportering om virksomhedens indsats på området sættes op imod disse retvisende målsætninger og at fremskridt også måles i forhold til disse retvisende målsætninger. Sammenhængen er ikke tilstrækkelig tydeliggjort i lovforslaget.

Vi anbefaler, at Danmark arbejder for en præcisering af sammenhængen i lovforslaget, for at sikre meningsfuld information om, hvordan virksomheder håndterer deres negative indvirkninger på mennesker og miljø.

5) Lovforslaget åbner for, at information som vedrører sager som er under forhandling (*in the course of negotiation*) kan udelades, udfra en forståelse af, at afgørende forretningshemmeligheder vil kunne afsløres. Dette er problematisk fordi det igen bliver op til den enkelte virksomhed at vurdere, om der er tale om forhold som kan udelades i rapporteringen.

Vi anbefaler, at Danmark arbejder for at denne undtagelse enten udelades, eller hvis dette ikke er muligt, som minimum skal fremlægges dokumentation der verificerer at offentliggørelse af en bestemt oplysning kan skade virksomhedens konkurrencemæssige stilling, hvorefter myndighederne skal beslutte om dokumentationen retfærdiggøre dette. Brud på menneskerettigheder og miljøhensyn må aldrig omfattes af undtagelsen med begrundelse i forretningshemmelighed. En lignende model findes i EU GMO-lovgivning Dir2001/18.